

Teci Mac Riir: Piu kun ke dek ku tiit nyin tɛŋ de piu

Lek de bai

te ciej yin ne ɣan yen mac de rok kedac dep thin, ke tɛŋdun de piu eyic dhil thianj ne ɲeth, lir, kaci kam thou thin ka wɛl ke piok mac ci lony thin.

Teci piu ɲuac kaci nyin rac, keke duone ke dek ku duone ke yin lai.

Piu cir ka piu kor aci pieth beke dek ka thɛre keek te keneke yien yic wal bi nyin yuic.

Piu ke yith ka dɔŋgi apieth ne dek.

Leu ba tɛŋdiɛn de piu ke dek gel adɛ duɔke piu wuɔkic?

Te kene mac piny guɔ nyop:

- yi tɛŋdu thiek nom apieth ku ye lɔkic.
- thieke mathurai ke piu cok te kɔr mac be rok nyop.

Teci mac riir:

- jiel mathurai ke piu liep cok tecin acuɔl ka lir wɛɛc wei ne ɣot nom (yin leu ba ɣot wak nom ne piu ke karatuc ka ci deŋ acuɔl lak wei).

Kuna ci deŋ guɔ tuɛny ke ɣɛn ɲɔk ke ɣɛnken mathurai ke piu ke tɛŋ thiek cok?

- Ke yin ke piu ke tɛŋ guɔ jak, kɔn ɣot car nom ka luit tɛŋ de piuic, ago tin lan ci piu yic wuɔk.
- Piu ci yic wuɔk aci kɔc ye nuan bi raan ke nyic, kuyen acin ke leu bin rɔt nuan ba ke thematic.
- Piu ci yic wuɔk aye ɲuɛnyden, citden ka bilden ne raan thok ke wuɔc kene piu pieth.
- Duone piu ci yic wuɔk dek ku duone miith thal ne keek. Kɔre rɔt piu kɔk.
- Piu ke tɛŋ ci yic wuɔk aleu binke domdu piok.

Yeŋo leu ba loi teci lai thok ne piu ciɛ yic?

Piothe yi cin ku nyai lan ci thok ne ɣondu nom, ne ayɔŋkic, kane tɛŋ de piuic. Cuare gelɔp ke yin cin wei ku lɔk tɛŋdun de piuic ne wɛl ye awuɔk nyai. Yin leu ba awuɔk nyai ne piuic te cike piar ne mac ka yien piu yic bayath.

Na kɔr ba piu piar ago ke dek, keyin cɔk piu tuak ne kamateric agut bi piɔr. Kamater ye rɔt thiek yetok teci piu piɔr yene ka pieth.

Na kɔr ba awuɔk wak wei ne tɛŋdun de piuic ne wal de bayath, keyin loi kekakɛ.

Ne guot de 1,000 litɛth ke piu tɔne tɛŋjic, ke tau:

- kecit 125mL ka 125g de cin de 4 de bayanh (duone bayanh nɔŋjic wɛl ke wɛk ka wɛl nyir lom), ka
- kecit 40mL ka 40g de cin 12.5 de bayanh pul de kuanj ka bayanh de circa de ca, ka
- kecit 8mL ka 8g de cin 65 de ɲɛi ke bayanh 'pul de wak'.

Deetic: malɛgɛŋ thin de cai eya gerɛm ke dhiec.

Tiete ne thɛsk ke 24 ago bayath kamthii to ne piuc nɔk.

Tecin piu yien yic bayath ke yin tiete ne thaak ke 24 ago bayath kam nɔk.

Lɛu ba tiit ne niin ke dek teci mac riir, kuba jal dek ne tɛŋdiɛ de piuc?

Na ken piu ke tɛŋdu yic wuɔk keyin lau bake dek. Yin yooke ba mathurai ke piu ciɛ liep cok teken yin acuɔl nyai ne ɣot nom ka kɛne ɣot wak nom ne piu ke karatuc.

- Wɛci lir ku ŋɛth wei ne ɣondu nom te yine ŋem kecin ke leu bɛ yin wai.
- Na yi tɛŋdu tiŋ kecinic acuɔl, ku cinic pol ye ŋuac, ka ken piu yic wuɔk ne wɛl ke piok de mac, keyin duone rɔt nɔk ne wɛk de yen.
- Na nhia ba tɛŋdu wak, ke yin kɔr kɔc cike pioc ne wɛk de tɛŋ. Luoi tecinic alir, ka te lo gogo arac.

For further information

- Na kɔr kɔc cike pioc ne wɛk de tɛŋ ne bailɔŋ to yin thin, keyin thiec Akutnom ye Nyin tiit ne Piny tenɔŋ kanthil de bailɔŋ cɛŋ.
- Na kɔr lekdit de mac rok ne Victoria, keyin thiec Akutnom Lek Mac e Rok ne Victoria (Victorian Bushfire Information Line) ne 1800 240 667.

Na kɔr lek de mac ku Pialɣuɔp de Kɔc, keyin kuen athoor de lek mac rok, ato tenɔŋ Akut ye Nyin Tiit ne Piny tenɔŋ Akutnom de Pialɣuɔp ku Lɔtueŋ de Kɔc (**Department of Health**) ne:

<https://www2.health.vic.gov.au/public-health/environmental-health/climate-weather-and-public-health/bushfires-and-public-health>

E gar de Akuma de Victoria, 1 Treasury Place, Melbourne.

© wilaya de Victoria, Akutnom de Pialɣuɔp ku Lɔtueŋ de Kɔc (Department of Health), Peirou 2021.